

Fangstdato viktigere enn pris!

Den forrige regjeringen hadde som mål å få mer fersk fisk ut til folket. Fra januar 2010 skal fersk fisk stemples med fangst- eller slaktedato. Dette skal gi folk kontroll med hvor gammel fisken egentlig er og dermed øke sjømatkonsumet i Norge. Vi lurte på hvor viktig fangstdato vil bli i forhold til pris og holdbarhetsdato og om denne informasjonen vil være med på å få nordmenn til å spise mer fisk?

Som en del av NSL sin store ferskfisk undersøkelse ønsket vi å se på hvor viktig fangstdato er i forhold til pris og holdbarhetsdato når forbrukere skal kjøpe fersk fisk i butikk. Undersøkelsen er finansiert av FHF. Nofima marked gjennomførte i den forbindelse en analyse som får fram hvilke faktorer som spiller størst rolle ved valg av fersk fisk. Metoden heter conjoint analyse og går kort sagt ut på å presentere en situasjon hvor fersk torskfilet skal kjøpes basert på, i dette tilfellet, 3 forskjellige faktorer, pris, holdbarhet og fangstdato. 370 personer var med på undersøkelsen, fordelt på Tromsø, Stavanger og Hamar. Vi delte også undersøkelsen i to hvor vi ga halvparten beskjed om at de handlet hos en fiskehandler og andre halvparten fikk beskjed om at de var i ferskfiskdisken i et supermarked.

Holdbarhet, pris og fangstdato

Holdbarhetsdato er viktig fordi noen kjøper mat for en lengre periode i slengen og andre igjen vil være sikker på at de holder seg innenfor en hvis sikkerhetsmargin, de spiser

for eksempel aldri mat som går ut av dato om 3 dager. Vi brukte en holdbarhetsdato på 2 og 5 dager fram i tid. Pris er alltid en relevant faktor for de fleste av oss. Fersk fisk har et rykte på seg for å være dyr og vi tok derfor med billig, medium og høyt priset fisk i undersøkelsen. Prisene ble også justert for å tilpasses prisen i de tre byene. Som fangstdato ble det brukt 3 og 9 dager siden fangst. Fangstdatoene er valgt på basis av hvor mange dagers fisk folk tror de kjøper og hvor mange dager fisken faktisk kan være uten at dette trenger ha noen betydning for kvaliteten. Folk sorterte denne fiktive torskfileten fra den de helst ville kjøpt til den de minst ville kjøpt.

Pris vanligvis viktigst men ikke denne gang...

Resultatet var overraskende. Prisen er vanligvis den viktigste faktoren i slike analyser. Særlig når man setter opp mot hverandre dyre og billige produkter. Men i dette tilfellet viste fangstdato seg å være den aller viktigste faktoren. Om man antar at avgjørelsen 100

% er basert på disse tre faktorene, vil pris stå for 37 % av avgjørelsen, holdbarhet vil telle 21 % og fangstdato vil telle hele 42 %. Med andre ord er fangstdatoen avgjørende for hvilken fisk som kjøpes. Analysen viser også at forskjellen mellom hvor gjerne folk vil ha en fisk fanget for 3 dager siden og en fanget for 9 dager siden, er meget stor. Folk vil absolutt ikke ha fisken som var 9 dager gammel.

Importance Values	
Fangstdato	42,5
Holdbarhetsdato	21
Pris	36,5

Averaged Importance Score

Samme resultat over hele landet

Det ser generelt ikke ut til å spille noen rolle om fisken er kjøpt hos fiskehandler eller i supermarked. Men deler man opp de forskjellige byene, kan det se ut til at det er noen små forskjeller. Tromsøfolket ser ut til å la fangstdato spille en enda større

rolle om fisken kjøpes i et supermarked. I Stavanger ser vi det motsatte, at fangstdato ville spille en større rolle ved kjøp av fisk hos en fiskehandler. Dette kan skyldes at de tre store fiskehandlerne i og rundt Tromsø generelt har stor tillitt blant folk, uten at vi kan bevise dette i denne omgang.

En annen interessant ting er at folk synes å være litt skeptiske til en holdbarhet på 5 dager. Vanligvis vil en lang holdbarhetsdato telle positivt, mens her viser folk en negativ preferanse for en holdbarhet på 5 dager. Dette kan igjen understreke at man ikke har tro på at fisk er holdbar så lenge som 5 dager og er skeptiske til en så lang holdbarhetsdato. Dette kan være en sunn skepsis, i og med at temperaturen i ett vanlig kjøleskap ikke er optimal for lagring av fisk.

Fire forskjellige grupperinger

I disse dataene skiller det seg ut fire grupper som vektlegger faktorene ulikt. Den største gruppen, på over 50 % av de som var med på undersøkelsen, synes fangstdato er den

absolutt viktigste faktoren, men pris spiller også en rolle i deres valg av fisk. Denne gruppen har overvekt av personer som har ansvar for matlagingen i hjemmet, har gjennomsnittlig flere barn, er mellom 40 og 60 år og har ofte høyere utdanning. Disse spiser fersk fisk 2-3 ganger i måneden.

Den nest største gruppen på 20 % av forsøkspersonene syntes pris var den viktigste faktoren. Både fangstdato og holdbarhetsdato var tilnærmet likegyldig for deres valg av fisk. Denne gruppen innholdt en større andel unge folk med lav inntekt, som spiser fersk fisk gjennomsnittlig en gang i måneden og har lite ansvar for matlagingen i hjemmet.

Den tredje gruppen er nesten like stor med 19 % av respondentene. For disse er fangstdato viktigst, men de bryr seg også om pris og ønsker i motsetning til de andre lang holdbarhetsdato. Disse har høy utdanning, lite ansvar for matlaging, spiser fisk ett par ganger i måneden og har få eller ingen barn.

Den fjerde og siste gruppen på 10 %

skiller seg fra de andre ved at de foretrekker den dyreste fisken. De er også opptatt av fangstdato mens holdbarhet spiller liten rolle. At de foretrekker den dyreste fisken kan være at de bruker pris som et tegn på god kvalitet. Denne gruppen ser ut til å ha en noe høyere andel folk med lav utdanning, har ikke hjemmeboende barn og har høyere gjennomsnittsalder (60+). Denne gruppen spiser oftest fersk fisk, flere mer enn 3 ganger i uka.

Målet er å få folk til å spise mer fisk

De som spiser fisk ofte og er villige til å betale for fisk er mest opptatt av fangstdato. Spørsmålet blir da hva de vil gjøre hvis det ikke er noen fisk som er under 5 dager? Vil de la være å kjøpe fisk, kjøpe frossenfisk eller vil man akseptere en eldre fisk enn det man i utgangspunktet ville ha akseptert? Hvilke konsekvenser vil dette få for fiskekonsumet og det norske folks forhold til fersk fisk? Dette får vi vite i januar 2010.